

A Mohácshoz vezető út

A királyi hatalom gyengülése

Mátyás király halála után a Jagelló-házból származó II. Ulászló került a trónra.

1490-ben a magyar főnemesek nagy része Ulászlót kívánta látni a magyar trónon Mátyás fia, **Corvin János herceg** és a **Habsburgok helyett.**

Ennek oka a várható cseh-lengyel szövetség mellett elsősorban Ulászló gyenge jellemvonásai voltak, mely tulajdonságok királyként valóban jellemezték, hiszen gyenge akaratú, kevés tehetséggel megáldott uralkodó volt. Kortársai szerény képességűnek tartották.

II. Ulászló

(1490 – 1516)

Uralkodói mellékneve: **Dobzse László.**

Magyarország és Csehország királya.

Uralkodása alatt ismét megnőtt a főurak hatalma.

Az adók nagy része az ő zsebükbe vándorolt, így **a királyi kincstár kiürült.**

A köznemesség nyomására az egyik rendi országgyűlésen úgy döntöttek, hogy idegen uralkodót többé nem választanak.

Ez a rendelkezés a Habsburgok ellen irányult, akik házassági szerződést kötöttek Ulászlóval.

Ez azt tartalmazta, hogy ha a királynak fiúgyermek születik, egy Habsburg hercegnőt vesz feleségül. Amennyiben viszont Ulászló fiúörökös nélkül halna meg, a trón a Habsburgokra száll.

Hunyadi Mátyás király házasságon kívül született, de törvényesített fia.

Édesanyja Edelpack Borbála boroszlói osztrák polgárlány volt.

**Corvin vagy Korvin János
(1473 – 1504)**

magyar trónkövetelő, horvát-szlavón bán.

Dózsa György parasztháborúja

Ekkoriban a fellendülő árutermelésbe bekapcsolódtak a mezővárosok lakói és a parasztság egy része.

Ezek a jobbágyok meggazdagodtak, és így megerősödve igyekeztek kibújni a földesúri függés alól.

A nemesség is felismerte azonban az árutermelésben rejlő lehetőségeket, ezért ki akarta szorítani a piacról ezt a gazdagparaszti réteget.

Ebben a feszült helyzetben 1514-ben a pápa kezdeményezésére törökellenes keresztes hadjáratot hirdettek.

Egy volt végvari tisz, Székely Dózsa György lett a kijelölt vezető.

**Makfalvi Dózsa György
(1470 – 1514)**

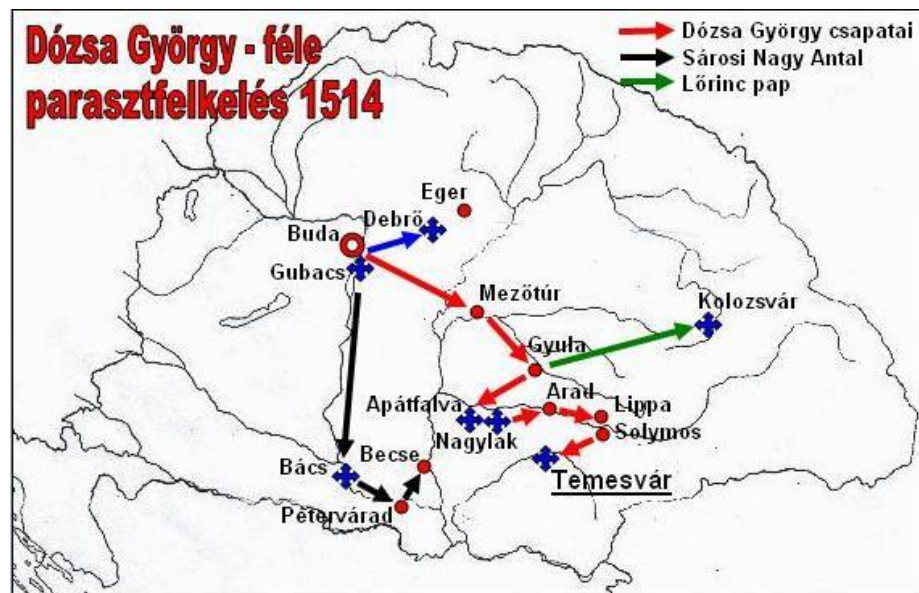
az 1514-es parasztháborúba
torkollott keresztes hadjárat katonai vezetője.

A parasztok tömegesen csatlakoztak a keresztes hadhoz, hiszen a pápa bűnbocsánatot ígért azoknak, akik A pogány törökök ellen harcolnak. A nemesség egy része viszont akadályozta a toborzást. Az ország vezetői is megijedtek a fegyveres paraszti tömegtől, és le akarták állítani a terezt hadjáratot, de már elkéstek.

A parasztok Dózsával az élükön uraik ellen fordultak.

A Dózsa-féle parasztfelkelés alkalmával a zendülő jobbágyok több nagyurat is ily módon végeztek ki, többek között Csáky Miklós csanádi püspököt.

Az Alföldön végig vonulva Dózsa serege egyre növekedett.

Főleg a mezővárosok lakói csatlakoztak hozzájuk nagy számban.

Több véres ütközet zajlott a nemesi hadak és a fellázadt jobbágyok között.

A paraszti fősereg Temesvárt vette ostrom alá.

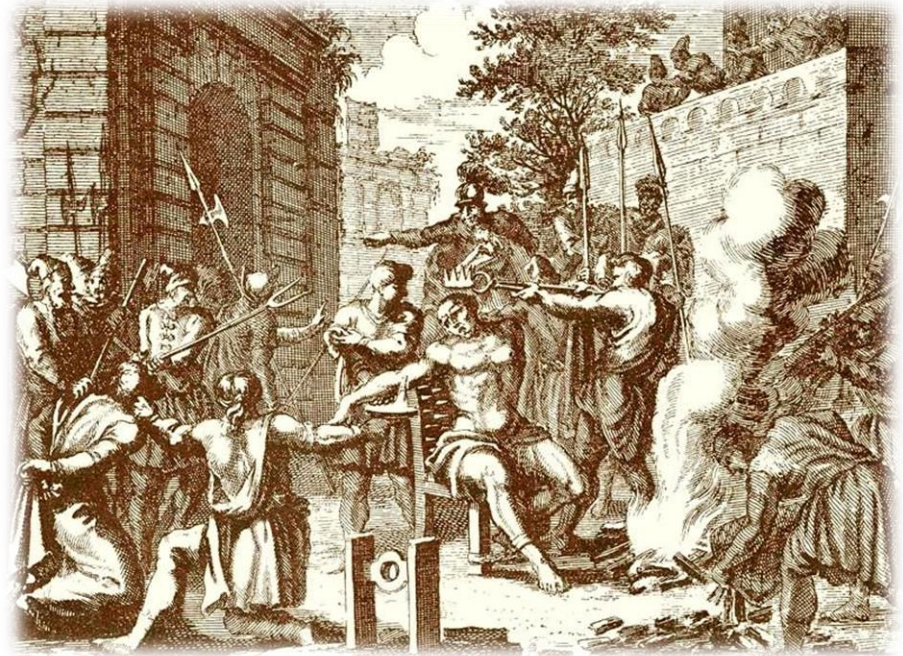
A vár felmentésére azonban megérkezett katonáival az erdélyi vajda, Szapolyai János.

Dózsa serege vereséget szenvedett.

A felkelést hamarosan mindenütt felszámolták.

Az urak véres bosszút álltak. Dózsa Györgyöt és sok társát kegyetlen módon megkínozták és megölték.

A „parasztok királyát” tüzes trónon égették meg, fejére izzó vaskoronát tettek.

**Dózsa Györgyöt, a parasztok királyát
a nemesek embertelenül megkínozva
végezték ki.**

A mohácsi katasztrófa

A parasztháború súlyos veszteségeket okozott.

Nem sokkal később II. Ulászló meghalt.

Gyermeke, **II. Lajos tízesztendősen lett magyar király.**

Emiatt a királyi hatalom tovább gyengült.

Éppen akkor, amikor a hatalmas Oszmán - Török Birodalom megint megtámadta a Magyar Királyságot.

Új uralkodójuk, **I. Szulejmán szultán** 1521-ben elfoglalta Nándorfehérvárt, az ország déli kapuját.

1526-ban pedig nagy haddal indult Magyarország ellen.

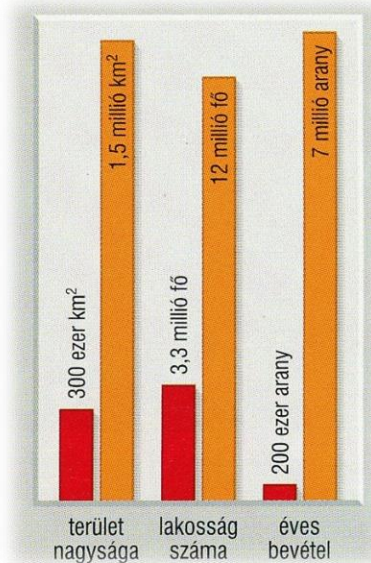
Az ország nem számíthatott jelentős külföldi segítségre.

II. Lajos
(1506 – 1526)

a Jagelló-házból való magyar és cseh királyi herceg, II. Ulászló király egyetlen fia, 1508-tól Magyarország és 1509-től Csehország ifjabb királya, de csak apja halála (**1516**) után lett tényleges uralkodó.

A török hódoltság előtt **ő volt az utolsó olyan magyar király, aki az egész középkori Magyar Királyság felett uralkodott.**

I. Szulejmán
(1494 – 1566)

oszmán szultán 1520-tól haláláig. Európában a **Nagy, Dicsőséges** melléknevet kapta, a muszlim világban pedig (a **Törvényhozó**) melléknevet.

A magyar sereg Mohács mellett próbálta feltartóztatni a túlerőben lévő ellenséget.

Az 1526. augusztus 29-én megvívott mohácsi csata történelmünk egyik legsúlyosabb veresége: közel 15 000 magyar esett el, köztük számos főúr és főpap.

Menekülés közben II. Lajos király is meghalt.

A szultán célja azonban ekkor még nem Magyarország elfoglalása volt, ezért kivonult az országból.

Aki a halottakat eltemette
Kanizsai Dorottya egy ősi nemzetség egyik utolsó sarja volt. Nagy tisztelet és tekintély övezte. Mindig igyekezett segíteni a szenvedőkön.

A mohácsi ütközet után a csatamezőn temetetlenül fekvtek a halottak. Kanizsai Dorottya 400 embert fogadott fel, hogy a halottakat eltemettesse. A hősi áldozatokért misét is mondatott.

A mohácsi csata egy korabeli török miniatúráján

A végzetes ütközet színhelye napjainkban

II. Lajos holttestének megtalálása csata után

Miről is tanultunk?

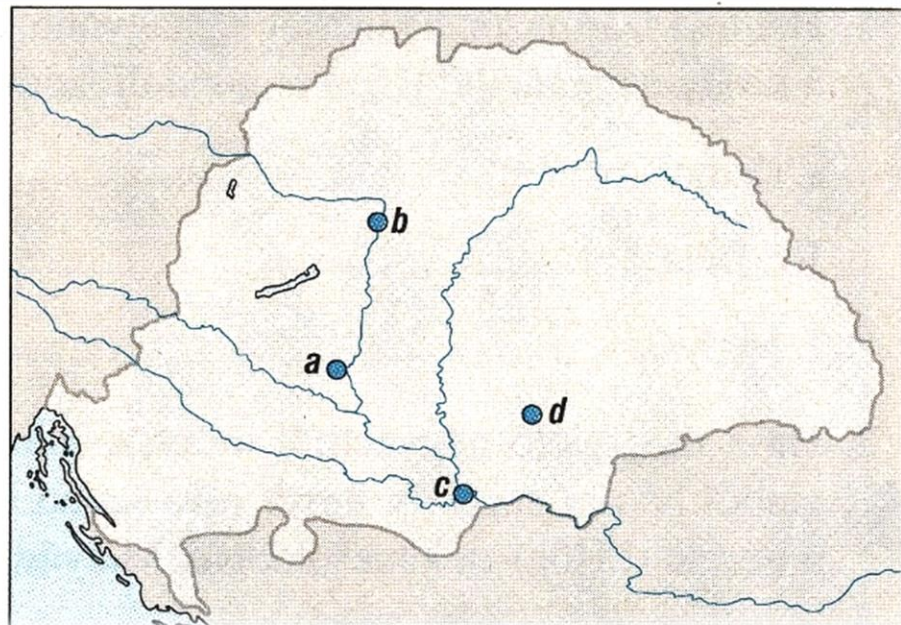
1. Az atlasz segítségével írd a felsorolt helynevek elé a térképvázlat megfelelő betűjelét! Utána töltsd ki a táblázat üresen maradt részeit!

.....**d**..... Temesvár;

.....**a**..... Mohács;

.....**c**..... Nándorfehérvár;

.....**b**..... Buda

az ütközet helye	évszám	a szembenálló felek fővezérei	győztes fél
Temesvár	1514	Szapolyai János ↔ Dózsa György	nemesi hadak
Mohács	1526	II. Lajos ↔ I. Szulejmán	török sereg

2. Állítsd időrendbe királyainkat! Írd a nevük alá, hogy melyik uralkodóházhoz tartoztak (Anjou, Habsburg, Hunyadi, Jagelló)!

2. V. László;	1. I. Ulászló;	5. II. Lajos;	4. II. Ulászló;	3. I. Mátyás
Habsburg	Jagelló	Jagelló	Jagelló	Hunyadi

3. Melyik királyi családdal kötött házassági-örökösödési szerződést II. Ulászló? Karikázd be a betűjelét!

a) Jagelló;   b) Luxemburg;   **c) Habsburg;**   d) Anjou

4. Egészítsd ki a szöveget!

A fellendülő ..... **árutermelés** ..... új piaci lehetőségeket teremtett. Ezeket mind a ..... **paraszti** ..... réteg, mind pedig a földesurak ki akarták használni, ezért ellentét alakult ki közöttük. Ekkoriban ..... **keresztes** ..... hadjáratot hirdettek a török ellen. A felhívásra tömegesen jelentkeztek a parasztok. Amikor a hadjárat szervezését leállították, az összegyűlt jobbágyok ..... **a földesurak** ..... ellen fordultak. .... **1514** .....-ben kitört a parasztháború Székely Dózsa György vezetésével. A felkelést a nemesek ..... **leverték** ..... és megtorolták.

2. Igaz vagy hamis? Karikázd be az igaz állítások mögötti betűjelet!

- I. Károly felszámolta a tartományurak hatalmát. (K)
- A kapuadót a jobbágy a földesúrnak fizette. (A)
- A visegrádi királytalálkozón a magyar, a lengyel és a cseh uralkodó vett részt. (Á)
- I. (Nagy) Lajos Róma ellen indított hadjáratot. (M)
- I. (Nagy) Lajos elrendelte, hogy minden jobbágytól be kell szedni a kilencedet. (N)
- Zsigmond külföldi segítséggel hadjáratot indított az oszmán-törökök ellen. (I)
- Zsigmond elősegítette a városok fejlődését. (V)
- A mezővárosok lakói nem voltak jobbágyok. (A)
- A várnai csatában meghalt I. Ulászló király. (R)
- A déli harangszót a pápa a nándorfehérvári győzelem után rendelte el. (P)
- Hunyadi Mátyás elfoglalta Bécset. (O)
- A Dózsa-féle parasztháborúban a nincstelen szegények lázadtak fel uraik ellen. (E)
- 1526-ban Szulejmán győzelme után kivonult a seregével az országból. (C)
- II. Lajost a törökök megölték a mohácsi csatában. (D)

Olvasd össze alulról a bekarikázott betűket! Írd le, mit kaptál! ..... **Corvinák**

Melyik királyunkhoz köthetők ezek a tárgyak? ..... **Hunyadi Mátyáshoz**